

Tekst&Tolkning 2. august – 13. September + Høsttakkefest

Fordi de fleste tekstene til august og starten av september er hentet fra Matteusevangeliet, tenkte jeg det var greit med litt bakgrunnsinfo om hva som kjenner dette evangeliet på et generelt plan før vi går inn i de konkrete tekstene.

Evangeliet er fra oldkirken av tilskrevet Jesu disippel, tolleren Matteus. I moderne er det begrenset tillit til dette. Det er det flere grunner til. Det ene er at Matteusevangeliet lener seg tungt på Markusevangeliet som kilde. Man kan spørre seg; om det var skrevet av en av Jesu nære disipler og øyevitne, hadde man da basert seg på et evangelium som ikke var skrevet av et øyevitne, eller i hvert fall ikke en apostel? Den eldste oldkirkelige tradisjon, kirkefaderen Papias, forutsetter også at Matteus skrev sitt evangelium på hebraisk/aramaisk, men den eneste teksten som er overlevert er skrevet på gresk, og later ikke til å være oversatt fra hebraisk.

Hvorfor er da evangeliet tilskrevet Matteus? En mulighet er at deler av evangeliet baserer seg på en særtradisjon som var forbundet med apostelen Matteus – noe som også ville passe godt med evangeliets jødekristne preg. Det jødiske folkets historie er rammen som Jesu historie settes inn i – men som også sprenger disse rammene. Et gjentakende uttrykk i Matteus er “Slik skulle det bli oppfylt som var talt ved profeten”. Matteus er altså opptatt av **å knytte bakover og samtidig peke fremover – her kommer vi fra, og hit går Guds plan nå**. På grunn av dette tenker man seg at Matteusevangeliet er skrevet med tanke på kristne med jødisk bakgrunn, siden de hadde en spesiell tilknytning til Det gamle testamentet, som var deres hellige skrifter.

Matteus er preget av en fortellende struktur. Fortellingen brytes opp flere ganger av omfattende taleavsnitt. Matteus systematiserer sitt stoff og har gjennomgående samlet stoff eller temaer som henger sammen. Gjennomgående er Jesusordene i Matteusevangeliet samlet i fem store taleavsnitt, som hver avsluttes med en fast vending: “Da Jesus var ferdig med å tale” eller “Da Jesus hadde sagt dette” o.l. Man kan altså skille ut følgende fem taler:

Bergprekenen(5,1-7,27)

Utsendelsestalen (10,5-42)

Lignelsestalen (13,1-52)

Disippeltalen (18,1-35)

Talen mot fariseerne/de skriftlærde og om de siste ting (23,1-25,46)

Etter den siste talen skriver Matteus: *Da Jesus hadde fullført hele denne talen, sa han til disiplene:*

«Dere vet at om to dager er det påske, og Menneskesønnen blir utlevert for å bli korsfestet.»

(Matteus 26,1-2), som peker på at evangeliet nå går inn i en ny del, nemlig Jesu lidelseshistorie.

Man kan grovt sett dele evangeliet i fire hoveddeler:

1,1-4,11: Jesus Kristus- Davids sønn og Guds sønn

4,12-16,12: Jesu virksomhet i ord og gjerning

16,13-25,46: Jesus på vei mot lidelse og død - slå opp i 16,21 (en tydelig og viktig vending mot Jerusalem)

26,1-28,20: Jesu lidelse, død og oppstandelse

Det er altså to tyngdepunkter i presentasjonene av Jesus: Det fokuseres på hans forkynnelse og undervisning (4,17) og på hans lidelse (16,21).

Så til de konkrete tekstene som er til søndagene i august og september.